

TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0026

Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja a
Pannon Egyetemen

A helyi gazdaságfejlesztés lehetőségei a turizmus tükrében

Csizmadiáné Czuppon Viktória – Sáriné Csajka Edina – Molnár Tamás

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0026

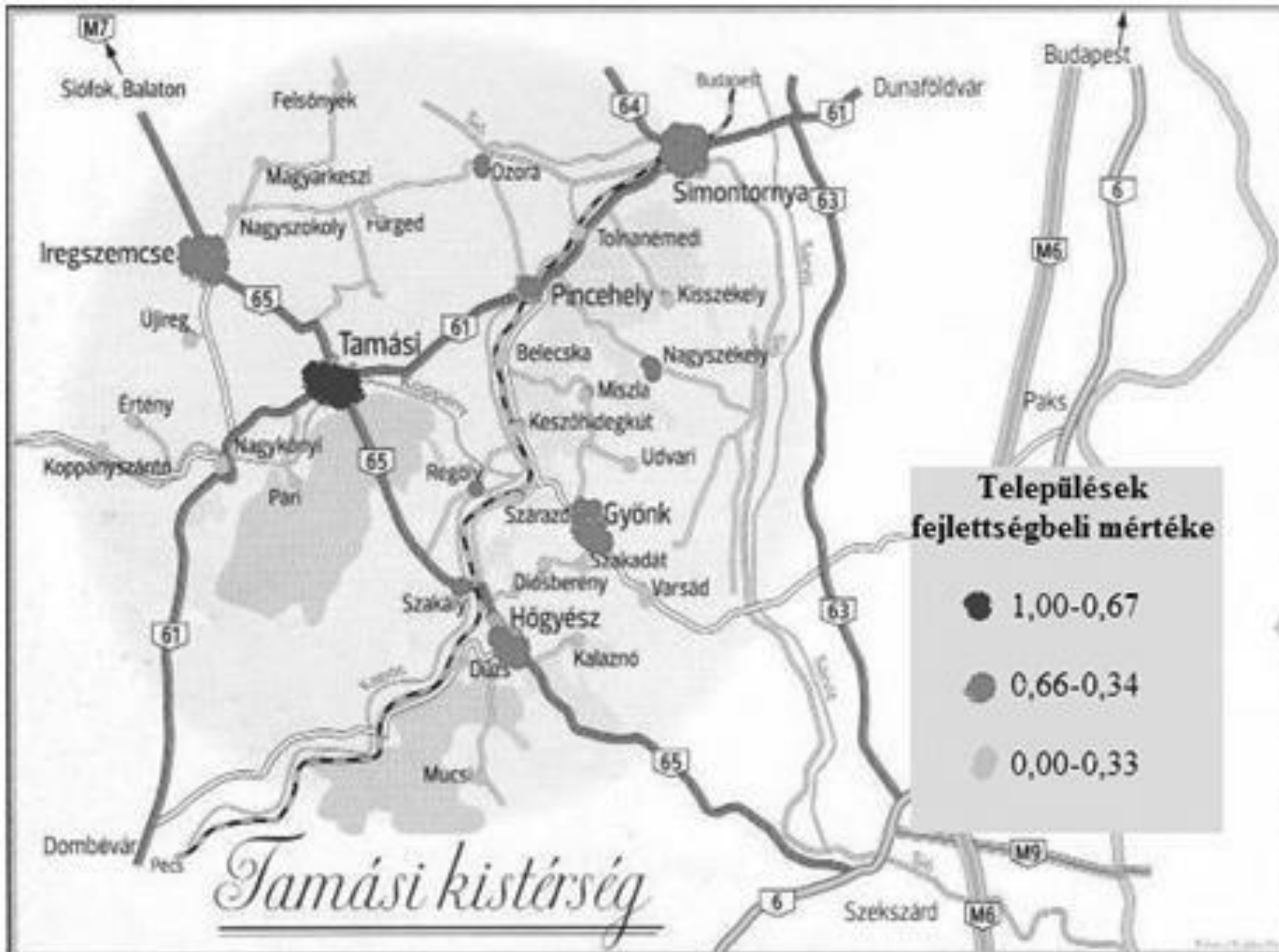
Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja
a Pannon Egyetemen

A kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI.17.) kormányrendelet gazdasági és infrastrukturális mutatók alapján rangsorolta az ország akkori 174 kistérségét. 2007-es lehatárolás során **94 hátrányos helyzetű (HH)** kistérséget különböztettek meg. Ide azok a kistérségek tartoztak, amelyek társadalmi-gazdasági, infrastrukturális fejlettségét jelző komplex mutató értéke kisebb volt, mint az összes kistérség átlagának értéke.

Ezekben belül megkülönböztettek 47 olyan kistérséget, amelyeket a leghátrányosabb helyzetű (LHH) kistérségi státuszba soroltak. Közülük **33 kistérséget komplex programmal segítették** (LHH) jelölve meg (Brodorits és Nagy 2010).

„**A leghátrányosabb helyzetű kistérségek és a felsőoktatás együttműködési programja**” kísérleti jellegű programként indult. Az ország 33 leghátrányosabb helyzetű, komplex programmal segített kistérségeit érinti.

TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0026

Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja
a Pannon Egyetemen

CÉL:

A program alapvető célja, hogy hozzásegítse az ország leghátrányosabb helyzetű kistérségeit egy, a mainál hatékonyabb és hasznosabb társadalmi kapcsolatrendszer kialakításához, a társadalmi, szellemi értelemben vett perifériális helyzet oldásához.

A program során kistérség-felsőoktatási intézmény párok alakulnak ki. A kísérleti program két-három szemeszterre szól (Herczeg és Németh 2010).

A partnerségi program célja a régió felsőfokú oktatási és kutatási kapacitásainak bevonása a **Tamási kistérség** értékeinek, hasznosítható belső erőforrásainak feltárásába és azok hasznosítási folyamatába, ezzel a *kistérség tudásbázisának* növelése.

FELSŐOKTATÁSI-KISTÉRSÉGI PARTNERSÉGI PROGRAM: 2011

„A Kaposvári Egyetem Pedagógiai és
Gazdaságtudományi Karának programja a
Tamási Kistérségben a társadalmi hálózatok
megerősítése érdekében” címmel.

KUTATÁS CÉLJA:

- a kistérség belső erőforrásainak
felmérése, hasznosíthatóságuk vizsgálata;
- a fejlesztési szükségletek
megfogalmazása.

AMIT VIZSGÁLTUNK:

- Milyen potenciális kitörési pontjai vannak a
Tamási kistérségnek a helyi
gazdaságfejlesztés szempontjából,
- ehhez képest milyen típusú
humán erőforrás-hiány tapasztalható a
kistérségben;

AMIT VIZSGÁLTUNK:

- milyen helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezések zajlanak a kistérségben;
- továbbá hogy milyen helyi gazdaságfejlesztési tevékenységekre fogalmazódott meg igény a kistérség, illetve a települések vezetőiben, és ezek megvalósítása mennyiben és milyen feltételekkel mozdítható elő.

MEGVALÓSÍTÁS:

- 0. kutatótábor – G. Fekete Éva vezetésével Irotán
- 3 kutatótábor Tamási kistérségben, hallgatók bevonásával

MÓDSZERTAN:

- félig strukturált interjúk készítésével a legfontosabbnak ítélt érintettek körében: polgármesterek, jegyzők, plébánosok, iskola- és óvodavezetők;
- és az utca embere..139 interjú.

- **Amit találtunk:**

A helyi gazdaságfejlesztés szakirodalmában megtalálható klasszikus 5 terület (helyi termék; helyi pénz; a helyi mikro-, kis- és középvállalkozások fejlesztése; alternatív energiaforrások hasznosítása önellátásra; szociális gazdaság) közül a helyi pénzen kívül mindegyikre találtunk kezdeményezést a kistérségben.

- **2013**

Újból visszatértünk a kistérségbe, hogy felmérjük mi változott, a megfogalmazott célokból mi valósult meg, hogyan írta át az élet a helyiek jövőbeni elképzeléseit.

A helyi gazdaság speciális területe a szociális gazdaság. Ide tartozik minden olyan társadalmi szolidaritáshoz kapcsolódó szociális tevékenység, amelyek nonprofit módon (vagy a megtermelt profit társadalmi, térségi célra való visszaforgatásával) a legkülönbébb szervezetek (egyesületek, szövetkezetek, kölcsönös pénztárak, alapítványok) végeznek a társadalom szereplőinek valós, profitorientált vállalkozások és a közszféra által le nem fedett szükségleteinek kielégítése érdekében. (Czene, Ricz 2010)

A helyi szükségletek kielégítésére épülő, erős foglalkoztatási céllal bíró **szociális gazdaság** (egyben az alternatív vagy közösségi foglalkoztatás) területei lehetnek:

- szociális (közösségi) földprogramok segítségével munkalehetőség biztosítása;
- szociális és kulturális szolgáltatások;
- tájfenntartó gazdálkodás;
- mezőgazdasági és erdészeti termékek feldolgozása;
- kézműipar;
- turizmus.

A **klasszikus szociális földmunkaprogramok** lényege, hogy a mezőgazdasági termeléshez szükséges vagyonnal nem rendelkezők, azt hatékonyan működtetni nem tudók, szociálisan hátrányos helyzetűek részére kedvezményes szolgáltatásokkal, juttatásokkal lehetőséget teremtenek háztáji jellegű kistermelésre, illetve állattartásra, az egyéni és közösségi, valamint a helyi erőforrások kihasználásával (Jász, Szarvák, Szoboszlai, 2003).

Először a **Sorsfordító-Sorsformáló** program, jelenleg a 2011 októberétől folyó **START Munkaprogram** keretében folyik a települések zöldség- és gyümölcstermesztése, melyet mind a települések vezetői, mind pedig a lakosok döntő többsége szükségesnek és hasznosnak tart.

Ennek eredményeként jelentek meg a térségben olyan termékek, melyek eladhatóak, speciális, csak itt fellelhető termékek, egyéb attrakciók.

A polgármesterekkel lefolytatott beszélgetésből egy külső segítség iránti igény nyilvánul meg. A szakpolitikától várnák el, hogy „sorvezetőt” nyújtson arra vonatkozóan, hogyan tudna a program komplexen és hatékonyan működni – a szántóföldtől a feldolgozáson át az értékesítésig.

Bajmócy Zoltán kutatása (SZTE)

Ssz.	Település megnevezése	Bevont létszám (fő)	Terület													Jóváhagyott növények (kérjük a megfelelő cellában "X"- szel jelölni)
			ha	bab	burgonya	káposzta	paprika	paradicsom	sárgarépa, petrezselyem	uborka	vöröshagyma	zeller	zöldborsó	kukorica	lakmány-répa	
		439	343,1659	22	26	22	24	21	25	19	26	12	19	2	0	
1.	Belecska	16	25	x	x	x	x	x	x	x	x					cseresznye, meggy, k. arack, ő. barack, szőlő, szilva, körte, alma
2.	Értény	7	1,3		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		petrezselyem, cékla, retek, karalábé, fejes káposzta, sütőtök, spenót, saláta
3.	Felsőnyék	20	1,5		x	x	x	x	x	x	x	x	x			Zöldbab, sütőtök, csemegekukorica
4.	Fürged	20	38	x	x	x	x	x	x	x	x		x			F. agyma, tök, aralábé, saláta, zöldbab, kelkáposzta, cékla
5.	Högyész	31	7,6	x	x				x				x			eper, laska gomba
6.	Iregszemcse	26	40,4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			napraforgó, szilva, kajszi, barack, f. paprika, saláta, tök, eper
7.	Kalaznó	10	19	x	x		x	x	x		x					szamóca
8.	Keszőhidegkút	7	1,4484		x		x	x	x		x	x				fűszerpaprika, levendula
9.	Kisszékely	15	5,05		x	x	x	x	x	x	x	x	x			karfiol
10.	Koppányszántó	5	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x				brokkoli, petrezselyem, cékla, retek, karalábé, f. saláta, sütőtök, zöldbab, karfiol, spárgatök, f. paprika
11.	Magyarkeszi	15	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x				fejes saláta, retek, cékla, zöldbab, szárazbab
12.	Miszla	8	11,5	x	x	x					x			x		Zöldbab, citrompaprika, spárgatök, napraforgó
13.	Mucsi	10	7,1455	x	x	x	x	x	x		x		x	x		Triticale, cékla, karfiol, k. káposzta, karalábé, tök, retek, s. borsó
14.	Nagykónyi	14	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			Zöldbab, cékla, lila hagyma, saláta, retek, tarkabab
15.	Nagyszékely	12	20	x	x	x	x				x		x			Lucerna, triticales
16.	Nagyszokoly	25	70,5720	x	x	x	x	x	x	x	x		x			Búza, zöldbab
17.	Ozora	26	7,4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			kerti dísznövények, gömbjuhar, gömbszilva, gy. fák
18.	Regöly	21	3,7	x	x	x	x	x	x		x		x			Zöldbaba, karalábé, karfiol, petrezselyem, tök
19.	Simontornya	10	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			Zöldbab, szárazbab, karfiol, karalábé, tök
20.	Szakadát	7	6,4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			szőlő és gyümölcsös, zöldbab, tök, cs. kukorica, dughagyma
21.	Szárazd	4	0,7	x	x		x		x		x					Fűszerpaprika, lilahagyma, levendula
22.	Szakály	7	1,77	x	x	x	x	x	x	x	x		x			Cékla, petrezselyem, zöldbab
23.	Tamási	75	50		x	x	x	x	x	x	x			x		napraforgó, tavaszi búza, hónapos retek, fejes saláta, lucerna, gyümölcsös, f. paprika, cs. kukorica, dísznövény
24.	Tolnanémedi	8	2,4	x	x	x	x	x	x	x	x					spárga tök, karalábé
25.	Udvari	24	11,28	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		sütőtök, málna, búza
26.	Újireg	11	2,5	x	x	x	x		x	x	x		x			Cékla, almapaprika, zöldbab, fűszerpaprika, petrezselyem
27.	Varsád	5	2,9	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		Levendula, karfiol, dughagyma, pasztinák, tök, csemegekukorica

Termékek (példák):

Lilahagyma lekvár, ketchup, paprikakrém,
paprikalekvár, savanyúság, lekvárok, gyógynövények,
fűszernövények, levendulaültetvény,
Szőttesek, keszi tutyi,
Bőrműves munkák,
Jó borok,
Játékkészítő mester,
Ezermesterek – gépkészítők,
Fafaragó (játék készítő) mester,
Golf pálya,
Lovaglásra alkalmas területek és lótarók,
Horgásztavak, szálláshellyel,
Pacsmagi halastavak szálláshellyel,
Kerékpárutak,
Várak – programokkal.

HGF-et támogató projektek – turizmus fejlesztés

A rurális turizmusról – főleg LHH térségek esetében – elmondható, hogy a legtöbb esetben csak kiegészítő jövedelemforrásként jelenik meg. Megélhetést csak keveseknek képes biztosítani.

A megkérdezetteket arra kértük, hogy a következő néhány évre vonatkozó jövő-képüket az alapján alkossák meg, hogy milyen szerepet szánnak majd a különféle helyi termékeknek és milyen kiugrási lehetőséget vélnek felfedezni a turizmus kiaknázásában. Ezen kívül azt is vizsgáltuk, hogy milyen általános szemléletet képviselnek a jövő tekintetében. (Molnár-Fehér, 2013)

A kutatás során meglátogatott települések döntő többségében azt mondták, hogy látnak lehetőséget a falusi turizmus fejlesztésében, DE...

Ami hiányzik:

- Infrastrukturális adottságok - szálláshelyek,
- vagy csak a turista.

Megyei Közgyűlés alelnöke – Ribányi József

A termékek összekapcsolása a legnagyobb feladat.

Több település esetében is felmerült tan-ösvény kialakításának a szándéka (pl. Kisszékely, Mucsi, Tolnanémedi). Mucsi esetében ennek egyedüli gátja az, hogy a környékben az ottani vadásztársaság már működtet erdei iskolát és hozzá tartozó tanösvényt.

Összegzés:

Adottságok:

- Termálvíz – Ability Fürdő,
- Erdő (Gyulaji Erdészeti Zrt) rengeteg programmal,
- Kerékpárutak,
- Lovas túra útvonalak,
- Speciális helyi termékek.

Fejlesztési elképzelések:

- **Zöld Alma Ház – Tamási Térségi Termék** üzlet,
- Geotermia pályázat **termálvíz hasznosítása** közintézményeknél,
- Lovas panzió kialakítása,
- **4 csillagos szálloda építése,**
- Falusi szálláshelyek kialakítása, fejlesztése,
- Camping fejlesztése,
- **Attrakciók összekapcsolása,**
- Élmény turizmus-élmény gazdaság.

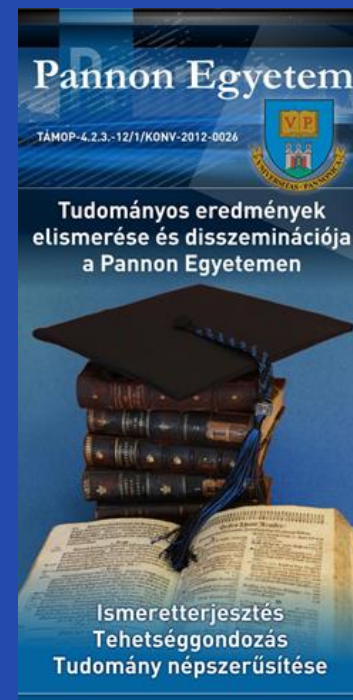

TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0026
Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja
a Pannon Egyetemen

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

2014. október 1.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE